

השר אלקין, אני יש לי רק שאלה

זהר שביט 02.07.2020 06:00

ב-2010 פירסם דוקטורנט באוניברסיטה העברית מאמר על "ספר הגלוי" של ר' סעדיה גאון, בקובץ "הקנון הסמוי מן העין: חקרי קנון וגניזה". המאמר זכה לשבחים ותואר כ"מאמר גדול וחשוב על 'ספר הגלוי', ואבן דרך בחקר החיבור הזה ומקומו ביצירה הספרותית של רס"ג". כותב המאמר שימש גם כעוזר הוראה, ריכז קורס על "מקצועו של ההיסטוריון" בבית הספר להיסטוריה באוניברסיטה העברית, והיה לקראת סיום עבודת הדוקטור שלו.

שמו זאב אלקין, והמאמר התפרסם כתוצר של חברותו בקבוצת מחקר של "סכוליון" — מסגרת הממומנת על ידי קרן מנדל האמריקאית ומאפשרת לחוקרים להתפנות לדיאלוג אקדמי ולהקדיש את כל זמנם למחקר. הקבוצה שהשתייך אליה עסקה בקנון וגניזה, והתמקדה בשאלה מה גורם לחיבורים מסוימים לזכות במעמד קנוני, ואילו לאחרים להיעלם ולהישכח.

ואז הזדמנה "קפיצת דרך" לכנסת (ב"קדימה"). הלך אלקין ההיסטוריון והאינטלקטואל המלומד, ובמקומו בא אלקין הפוליטיקאי. חלף זמן, ועתה הופקד בידי משרד שזה עתה נולד. כמי שקרוב לאקדמיה ומכיר אותה היטב, ובעיקר כמי שחי בעולם של מחקר, היה אפשר לצפות שיוביל מהלכים לעידוד המחקר, יכיר בחשיבות אוניברסיטאות המחקר, וכשר האחראי להשכלה הגבוהה יתחיל בבחינת מצב הפקולטות למדעי הרוח בכלל ומדעי היהדות בפרט. היה אפשר לצפות גם, שיציע להקים קרן מלגות לסיוע לתלמידים מצטיינים, שהרי גם הוא זכה לסיוע כתלמיד מחקר.

אבל לא. אלקין השאיר את המחקר מאחוריו, והמעשה הראשון שעשה כשר האחראי להשכלה הגבוהה היה מחטף: הוא ביקש למנות פרופסור מאוניברסיטת אריאל לוות"ת (הוועדה לתכנון ותקצוב, האחראית לתכנון ולתקצוב של המל"ג, המועצה להשכלה גבוהה), גוף המתווה את מדיניות מערכת ההשכלה הגבוהה. כי הרי עכשיו אלקין הוא פוליטיקאי, הרואה שליחות בדאגה לכך שאוניברסיטת אריאל תקבל נתח מהתקציב הכללי של אוניברסיטאות המחקר ועל חשבון.

כנציגו בחר אלקין את הרקטור של אריאל, שעל פי הפרופיל שלו באתר של האוניברסיטה עצמה, אינו עומד בתנאי הסף הנדרשים למינוי בוות"ת — לא לפי מספר הציטוטים של עבודותיו, לא לפי Factor H, המודד את התפוקה וההשפעה של פרסומי המחקר, ולא לפי קרנות המחקר שזכה בהן. הפרופיל הדל הזה של הרקטור בולט במיוחד בהשוואה לרקטורים ולנשיאים באוניברסיטאות אחרות, שתחומי מחקרם קרובים לאלה שלו, כמו, לדוגמה, אוניברסיטת תל אביב; חוקרים שזכו בפרסים בינלאומיים ובקרנות מחקר יוקרתיות, שהביאו יוקרה למדע הישראלי וגם מימון לתלמידי המחקר שלהם.

ואני, יש לי רק שאלה: האם לאלקין הסטודנט היה מתאפשר לכתוב את עבודת המחקר שלו כאשר אלקין השר מכהן כשר לענייני ההשכלה הגבוהה? ובאיזו אוניברסיטה היה אלקין בוחר ללמוד היום ולכתוב בה את עבודת הדוקטור שלו?

**פרופ' (אמריטה) שביט היא מופקדת הקתדרה לסמיוטיקה ומחקר התרבות ע"ש פורטר, בבית הספר
למדעי התרבות שבאוניברסיטת תל אביב**